

Texty, které edice Diels-Kranz uvádí jako

IMITACE HÉRAKLEITA

C 1

Hérakleitos C 1 = Hippokratés, De victu I, 3 - 24 (De diaeta I-IV, ed. É. Littré)

Části obsáhlého hippokratovského spisu *O životosprávě (Peri diaités)*:

C 1, 3

Jako všechny živé bytosti sestává i člověk ze dvou [z ohně a vody], různících se co do moci, ale shodných co do potřebnosti, totiž ohně a vody. Spojení obou je dostačující jak pro ně navzájem, tak pro vše ostatní; avšak každý odděleně nepostačuje ani sobě samému, ani ničemu jinému. Každý z nich má takovouto moc: Oheň může vším pohybovat, voda může všechno žít. V jednotlivých věcech však každý vládne i je ovládán, nejvíce i nejméně, nakolik je to možné. Ani jeden z nich však nemůže vládnout totálně z následujících důvodů: Jakmile oheň stráví poslední zbytek vody, dojde mu potrava a odvrátí se tam, odkud očekává potravu. Jakmile voda zhasí poslední zbytek ohně, zanechá pohybu a zůstane tam; pokud však stojí, nemá už sílu, takže je ohněm, který jí proniká, spotřebována k výživě. Proto žádný z nich nemůže úplně převládnout. Pokud by však někdy byl jeden z nich úplně přemožen druhým, pak by nebylo nic z toho všeho, co nyní je. Když se to se vším má takhle, tak budou vždy a žádný z těch dvou nebude chybět. Jak jsem řekl, oheň a voda přece postačují všem věcem veškerenstva, v největší i nejmenší míře stejně.

Ξυνίσταται μὲν οὖν τὰ ζῶα τὰ τε ἄλλα πάντα καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ δυοῖν, διαφόροι μὲν τὴν δύναμιν, συμφόροι δὲ τὴν χρῆσιν, πυρὸς λέγω καὶ ὕδατος. Ταῦτα δὲ ξυναμφοτέρα αὐτάρκεά ἐστι τοῖσι τε ἄλλοισι πᾶσι καὶ ἀλλήλοισιν, ἑκάτερον δὲ χωρὶς οὔτε αὐτὸ ἑωυτῷ οὔτε ἄλλῳ οὐδενί. Τὴν μὲν οὖν δύναμιν αὐτῶν ἑκάτερον ἔχει τοιήνδε· τὸ μὲν γὰρ πῦρ δύναται πάντα διὰ παντὸς κινῆσαι, τὸ δὲ ὕδωρ πάντα διὰ παντὸς θρέψαι· ἐν μέρει δὲ ἑκάτερον κρατέει καὶ κρατέεται ἐς τὸ μήκιστον καὶ τὸ ἐλάχιστον ὡς ἀνυστόν. Οὐδέτερον γὰρ κρατῆσαι παντελῶς δύναται διὰ τόδε· τὸ μὲν πῦρ ἐπεξιὸν ἐπὶ τὸ ἔσχατον τοῦ ὕδατος, ἐπιλείπει ἢ τροφή, ἀποτρέπεται οὖν ὀκόθεν μέλλει τρέφεσθαι· τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεξιὸν ἐπὶ τὸ ἔσχατον τοῦ πυρὸς, ἐπιλείπει ἢ κίνησις, ἴσταται οὖν ἐν τούτῳ, ὀκόταν δὲ στή, οὐκ ἔτι ἐγκρατές ἐστιν, ἀλλ' ἤδη τῷ ἐμπίπτοντι πυρὶ ἐς τὴν τροφήν καταναλίσκεται. Οὐδέτερον δὲ διὰ ταῦτα δύναται κρατῆσαι παντελῶς εἰ δέ κοτε κρατηθείη καὶ ὀκότερον πρότερον, οὐδὲν ἂν εἴη τῶν νῦν ἐόντων ὥσπερ ἔχει νῦν· οὕτω δὲ ἐχόντων αἰεὶ ἔσται τὰ αὐτὰ, καὶ οὐδέτερα καὶ οὐδὲ ἅμα ἐπιλείψει. Τὸ μὲν οὖν πῦρ

καὶ τὸ ὕδωρ, ὥσπερ εἴρηται μοι, αὐτάρκεά ἐστι πᾶσι διὰ παντὸς ἐς τὸ μήκιστον καὶ τοῦλάχιστον ὡσαύτως.

C 1, 4

Z těch dvou přísluší každému něco: Ohni horko a sucho, vodě pak chladno a vlhko. Předávají si to ovšem navzájem: Oheň [dostává] od vody vlhkost, vždyť v ohni je také vlhkost. Voda pak [dostává] od ohně sucho, neboť uvnitř ve vodě [bývá i] sucho. Když se to s ohněm a vodou má takto, odlučuje od sebe navzájem mnoho velmi různých druhů semen a živých bytostí, které jsou navzájem nestejně, jak co do vzhledu, tak moci. Když [oheň a voda] nikdy nezůstávají [v klidu], nýbrž proměňují se vždy tak i onak, potom i všechno to, co se od nich odlučuje, vzniká nutně jakožto navzájem nepodobné. Žádná z věcí tedy nezaniká, ani nevzniká něco, co by už nebylo. [Všechny věci] se proměňují [pouze] tak, že se směšují a rozlučují. U lidí je ale zvykem nazývat růst z Hádu na světlo vznikem, záhubou pak zmizení ze světla do Hádu. Důvěřují totiž spíše očím než důmyslu (viz B 78), i když oči nejsou náležité ani k posouzení toho, co vidí (viz B 56). Já to však chci vyložit důmyslem (viz B 41). Žije totiž to i ono [vznikající i zanikající]: Nic, co je živé, nemůže zahynout, leda spolu s veškerenstvím. Kam by totiž zahynulo? A to, co není, nemůže vzniknout. Odkud by se vzalo? Všechno se zvětšuje i zmenšuje, až po to největší i nejmenší z možných. Když tedy promlouvám o vzniku a zániku, činím tak jenom proto, abych to přetlumočil běžným lidem; ozřejmují tím směšování a rozlučování. Má se to takhle: Vznik a zánik je totéž, směšování a rozlučování je totéž, každé vůči všemu i všechno vůči každému je totéž - a nic z toho všeho není totéž. Zvyk (jazyka) je totiž v tomhle protikladný vůči přirozenosti (viz Empedoklés, Anaxagorás B 17).

Τούτων δὲ προσκέεται ἑκατέρω τάδε· τῷ μὲν πυρὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ξηρὸν, τῷ δὲ ὕδατι τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν· ἔχει δὲ ἀπ' ἀλλήλων τὸ μὲν πῦρ ἀπὸ τοῦ ὕδατος τὸ ὑγρὸν· ἔνι γὰρ ἐν πυρὶ ὑγρότης· τὸ δὲ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ πυρός τὸ ξηρόν· ἔνι γὰρ ἐν ὕδατι ξηρόν. Οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, πούλλας καὶ παντοδαπὰς ἰδέας ἀποκρίνονται ἀπ' ἀλλήλων καὶ σπερμάτων καὶ ζώων, οὐδὲν ὁμοίων ἀλλήλοισιν οὔτε τὴν ὄψιν οὔτε τὴν δύναμιν· ἄτε γὰρ οὔποτε κατὰ ταῦτ' ἰστάμενα, ἀλλ' αἰεὶ ἀλλοιούμενα ἐπὶ τὰ καὶ ἐπὶ τὰ, ἀνόμοια ἐξ ἀνάγκης γίνεται καὶ τὰ ἀπὸ τούτων ἀποκρινόμενα. Ἀπόλλυται μὲν οὖν οὐδὲν ἀπάντων χρημάτων, οὐδὲ γίνεται ὅ τι μὴ καὶ πρόσθεν ἦν· ζυμμισγόμενα δὲ καὶ διακρινόμενα ἀλλοιοῦται· νομίζεται δὲ παρὰ τῶν ἀνθρώπων τὸ μὲν ἐξ Ἄιδου ἐς φάος ἀύξηθ' ἐν γενέσθαι, τὸ δὲ ἐκ τοῦ φάεος ἐς Ἄιδην μειωθ' ἐν ἀπολέσθαι· ὀφθαλμοῖσι γὰρ πιστεύουσι μᾶλλον ἢ γνώμη, οὐχ ἱκανοῖς ἐοῦσιν οὐδὲ περὶ τῶν ὄρεομένων κρῖναι· ἐγὼ δὲ τάδε γνώμη ἐξηγέομαι. Ζῶει γὰρ κἀκεῖνα καὶ τάδε· καὶ οὔτε, εἰ ζῶον, ἀποθανεῖν οἶόν τε, εἰ μὴ μετὰ πάντων· ποῦ γὰρ ἀποθανεῖται; οὔτε τὸ μὴ ὄν γενέσθαι, πόθεν γὰρ ἔσται; ἀλλ' αὔξεται πάντα καὶ μειοῦται ἐς τὸ μήκιστον καὶ ἐς τὸ ἐλάχιστον, τῶν γε δυνατῶν. Ὅτι δ' ἂν διαλέγωμαι γενέσθαι ἢ ἀπολέσθαι, τῶν πολλῶν εἴνεκεν

ἐρμηνεύω ταῦτα δὲ συμμίσγεσθαι καὶ διακρίνεσθαι δηλῶ· ἔχει δὲ ὧδε· γενέσθαι καὶ ἀπολέσθαι τωὐτό, συμμιγῆναι καὶ διακριθῆναι τω ριθῆναι τωὐτό, ἕκαστον πρὸς πάντα καὶ πάντα πρὸς ἕκαστον τωὐτό, καὶ οὐδὲν πάντων τωὐτό· ὁ νόμος γὰρ τῆ φύσει περὶ τούτων ἐναντίος.

C 1, 5

Všechno božské i lidské se podle proměn ubírá nahoru i dolů (B 60, B 62). Den i noc [se střídají] co do největší a nejmenší míry (B 57): Jako má Luna svoje maximum i minimum, díky přístupu ohně a vody, tak i Slunce [střídá] zvětšování a zkracování (viz B 100, B 94), všechno je i není totéž. Světlo je Diem, tma Hádem, světlo Hádem, tma Diem (viz B 32); téká a posouvá se jedno sem, druhé onam; v každé době, v každém místě; jedno vykonává činnost toho druhého a naopak. A [mnozí lidé] nevědí, co dělají (B 1), avšak domnívají se, že vědí, co dělají (B 17). Nerozpoznávají to, co vidí, i když se jim všechno děje podle božské nutnosti (B 72, B 137, B 1, B 80); jak to, co chtějí, tak to, co nechtějí (B 110). Když jedno ubíhá tam, jiné onam, přece se tím obojí navzájem směšuje a tak každé naplňuje úděl, jak k většímu (B 25), tak k menšímu. Vše zaniká od jiného (Anaximandros B 1), větší od menšího a menší od většího. Větší roste z menšího a menší z většího (B 126b).

Χωρεῖ δὲ πάντα καὶ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα ἄνω καὶ κάτω ἀμειβόμενα.
Ἡμέρη καὶ εὐφρόνη ἐπὶ τὸ μήκιστον καὶ ἐλάχιστον· ὡς καὶ τῆ σελήνη τὸ μήκιστον καὶ τὸ ἐλάχιστον, πυρὸς ἔφοδος καὶ ὕδατος, ἥλιος ἐπὶ τὸ μακρότατον καὶ βραχύτατον, πάντα ταῦτα καὶ οὐ ταῦτά. Φάος Ζηνὶ, σκότος Ἐίδῃ, φάος Ἐίδῃ, σκότος Ζηνὶ, φοιτᾷ καὶ μετακινεῖται κείνα ὧδε, καὶ τάδε κείσε, πᾶσαν ὥρην, πᾶσαν χώρην διαπρησσόμενα κείνά τε τὰ τῶνδε, τὰ δὲ τε τὰ κείνων. Καί θ' ἅ μὲν πρήσσουσιν οὐκ οἶδασιν, ἅ δὲ οὐ πρήσσουσι δοκέουσιν εἰδέναι· καί θ' ἅ μὲν ὀρέουσιν οὐ γινώσκουσιν, ἀλλ' ὅμως αὐτοῖσι πάντα γίνεται δι' ἀνάγκην θεῖην καὶ ἅ βούλονται καὶ ἅ μὴ βούλονται. Φοιτεόντων δ' ἐκείνων ὧδε, τῶν δὲ τε κείσε, συμμισγομένων πρὸς ἄλληλα, τὴν πεπρωμένην μοίρην ἕκαστον ἐκπληροῖ, καὶ ἐπὶ τὸ μέζον καὶ ἐπὶ τὸ μείον. Φθορῇ δὲ πᾶσιν ἀπ' ἀλλήλων, τῶ μέζονι ἀπὸ τοῦ μείονος καὶ τῶ μείονι ἀπὸ τοῦ μέζονος, ἀξάνεται καὶ τὸ μέζον ἀπὸ τοῦ ἐλάσσονος, καὶ τὸ ἐλάσσον ἀπὸ τοῦ μέζονος.

C 1, 6

Všechno ostatní je uspořádáváno, duše člověka i jakékoliv tělo nebo duše. Skrze ni vnikají do člověka částičky částí, všechno z veškerenstva, co je smíšeno z ohně a vody; jedno, aby bralo, druhé, aby dávalo. A to, co bere (zachvacuje, viz B 66) činí větším; zatímco to, co dává, menším. Dva lidé řežou dřevo: Jeden tahá, druhý tlačí - oba však dělají totéž. Dělají menší [kusy], když [jich] dělají více. Taková je i přirozenost lidí: Jedno tlačí, druhé tahá; jedno dává, druhé bere. A čemu dává, z toho bere; a čemu dává, to zvětšuje; z jednoho bere, jiné zmenšuje. Každé z toho si střeží svoje místo: Co se zmenšuje, to se odlučuje na slabší místo.

Co postupuje k většímu, to smíšením přechází do většího uspořádání. Co je však cizí a nepodobné, to je vytlačováno do jiného místa. (...)

Τὰ δ' ἄλλα πάντα, καὶ ψυχὴ ἀνθρώπου, καὶ σῶμα ὀκοῖον ἢ ψυχὴ, διακοσμέεται. Ἐσέρπει δὲ ἐς ἀνθρώπων μέρεια μερέων, ὅλα ὄλων, ἔχοντα σύγκρησιν πυρὸς καὶ ὕδατος, τὰ μὲν ληψόμενα, τὰ δὲ δώσοντα· καὶ τὰ μὲν λαμβάνοντα πλεῖον ποιέει, τὰ δὲ δίδοντα μείον. Πρίουσιν ἀνθρώποι ξύλον, ὁ μὲν ἔλκει, ὁ δὲ ὠθέει, τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιέουσι, μείον δὲ ποιέοντες πλεῖον ποιέουσι. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ φύσις ἀνθρώπων, τὸ μὲν ὠθέει, τὸ δὲ ἔλκει· τὸ μὲν δίδωσι, τὸ δὲ λαμβάνει· καὶ τῷ μὲν δίδωσι, τοῦ δὲ λαμβάνει, καὶ τῷ μὲν δίδωσι τοσούτῳ πλέον, τοῦ δὲ λαμβάνει τοσούτῳ μείον. Χώρην δὲ ἕκαστον φυλάσσει τὴν ἑωυτοῦ, καὶ τὰ μὲν ἐπὶ τὸ μείον ἴοντα διακρίνεται ἐς τὴν ἐλάσσονα χώρην· τὰ δὲ ἐπὶ τὸ μέζον πορευόμενα, ξυμμισγόμενα ἐξαλλάσσει ἐς τὴν μέζω τάξιν· τὰ δὲ ξεῖνα μὴ ὁμότροπα ὠθέεται ἐκ χώρης ἀλλοτρίας. Ἐκάστη δὲ ψυχὴ μέζω καὶ ἐλάσσω ἔχουσα περιφοιτᾷ τὰ μόρια τὰ ἑωυτῆς, οὐ προσθέσιος οὐδὲ ἀφαιρέσιος δεομένη τῶν μερέων, κατὰ δὲ αὔξησιν καὶ μείωσιν τῶν ὑπαρχόντων δεομένη χώρης, ἕκαστα διαπρήσσειται ἐς ἦντινα ἂν ἐσέλθῃ, καὶ δέχεται τὰ προσπίπτοντα. Οὐ γὰρ δύναται τὸ μὴ ὁμότροπον ἐν τοῖσιν ἀσυμφόροισι χωρίοισιν ἐμμένειν· πλαναῖται μὲν γὰρ ἀγνώμονα· συγγινόμενα δὲ ἀλλήλοισι γινώσκει πρὸς ὃ προσίζει· προσίζει γὰρ τὸ σύμφορον τῷ συμφόρῳ, τὸ δὲ ἀσύμφορον πολεμεῖ καὶ μάχεται καὶ διαλλάσσει ἀπ' ἀλλήλων. Διὰ τοῦτο ἀνθρώπου ψυχὴ ἐν ἀνθρώπῳ αὐξάνεται, ἐν ἄλλῳ δὲ οὐδενί· καὶ τῶν ἄλλων ζώων τῶν μεγάλων ὡσαύτως· ὀκόσα δὲ ἄλλως, ἀπ' ἄλλων ὑπὸ βίης ἀποκρίνεται.

C 1, 7

Nebudu se zabývat ostatními živými bytostmi a ozřejmím to, co se týká člověka. Do člověka vniká duše, držící spojení ohně a vody, podíl těla člověka. Tyto [podíly] jsou jak ženské, tak mužské, početné a rozmanité, živí se a rostou tímtež, čím člověk. Je nutné, aby každá živá bytost v sobě měla všechny ty díly. Čeho nějaký díl by totiž od počátku neměla, to by nemohlo růst ani tehdy, kdyby přicházelo sebevíce potravy, ani kdyby jí přicházelo málo. Když má všechny, roste každý [podíl] na svém místě (viz Anaxagorás B 10, A 41). Potravou mu je sucho od vody a vlhko od ohně; jedny (podíly) tlačí dovnitř, jiné ven. Jako když dva tesaři řežou dřevo: Jeden tahá, druhý tlačí - a oba dělají totéž. Když na jedné straně tlačí pilu dolů, tak jde na druhé straně nahoru, jinak by to přece nešlo. Kdo by to vzal násilím, všechno by zničil. Tak je to i s potravou člověka: Něco tahá, něco tlačí; co se napře dovnitř silou, jde ven. Kdo by to mimo vhodný čas vzal násilím, všechno by zmařil.

Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ζώων ἐάσω, περὶ δὲ ἀνθρώπου δηλώσω. Ἐσέρπει δὲ ἐς ἀνθρώπων ψυχὴ· πυρὸς καὶ ὕδατος ξύγκρησιν ἔχουσα, μοῖραν σώματος

ἀνθρώπου· ταῦτα δὲ καὶ θήλεα καὶ ἄρσενα καὶ πολλὰ καὶ παντοῖα τρέφεται, τρέφεται δὲ καὶ αὖξεται διαίτη τῆ περὶ τὸν ἄνθρωπον· ἀνάγκη δὲ τὰ μέρη ἔχειν πάντα τὰ ἐσιόντα· οὐτινος γὰρ μὴ ἐνεΐη, μοίρη ἔξ ἀρχῆς οὐκ ἂν αὖξηθείη οὔτε πουλλῆς ἐπιούσης τροφῆς οὔτε ὀλίγης, οὐ γὰρ ἔχει τὸ προσαυξόμενον· ἔχον δὲ πάντα, αὖξεται ἐν χώρῃ τῆ ἐωυτοῦ ἕκαστον, τροφῆς ἐπιούσης ἀπὸ ὕδατος ξηροῦ καὶ πυρὸς ὑγροῦ, τὰ μὲν εἴσω βιαζόμενα, τὰ δὲ ἔξω. Ὡσπερ οἱ τέκτονες τὸ ξύλον πρίουσι, καὶ ὁ μὲν ἔλκει, ὁ δὲ ὠθέει, τὰυτὸ ποιέοντες· κάτω δ' ὁ πιέζων τὸν ἄνω ἔλκει, οὐ γὰρ ἂν παραδέχοιτο κάτω ἰέναι· ἦν δὲ βιάζονται, παντὸς ἀμαρτήσονται. Τοιοῦτον τροφὴ ἀνθρώπου· τὸ μὲν ἔλκει, τὸ δὲ ὠθέει, εἴσω δὲ βιαζόμενον ἔξω ἔρπει· ἦν δὲ βιῆται παρὰ καιρὸν, παντὸς ἀποτεύξεται.

C 1, 8

Po určitý čas má každý podíl své uspořádání, dokud se nestane, že už nemůže přijímat potravu, protože nemá vhodné místo. (...) Potom mužské i ženské podíly změni své umístění, díky síle a nutnosti uspořádání. Co pak dříve naplní určený úděl, to se první odlučuje, aby se současně smísilo (A 18). Každé se totiž nejprve odlučuje, aby se však zase smísilo. Když opustí svoje místo a dosáhne správnou harmonii, která má tři souzvuky, když projde všemi, žije a roste zase z těchže podílů jako předtím. Když ale nedocílí harmonii a souzvuk nízkých tónů s vysokými - ani v kvartě, ani v kvintě, ani v oktávě - pak je výsledek falešný, i kdyby k harmonii chyběl jen jediný tón (viz B 10, A 22). Přechází totiž od většího k menšímu před [svým náležitým] údělem, protože živé bytosti nerozpoznávají, co činí (B 17).

Χρόνον δὲ τοσοῦτον ἕκαστα τὴν αὐτὴν ἔχει τάξιν, ἄχρι μηκέτι δέχεται ἢ τροφὴ, μηδὲ χώρην ἱκανὴν ἔχει ἐς τὸ μήκιστον τῶν δυνατῶν, ἔπειτ' ἐναμείβει ἐς τὴν μέζονα χώρην, θήλεα καὶ ἄρσενα, τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπὸ βίης καὶ ἀνάγκης διωκόμενα· ὀκόσα δ' ἂν πρότερον ἐμπλήση τὴν πεπερωμένην μοίρην, ταῦτα διακρίνεται πρῶτα, ἅμα δὲ καὶ συμμίσγεται· ἕκαστον μὲν γὰρ διακρίνεται πρῶτα, ἅμα δὲ καὶ ξυμμίσγεται· χώρην δὲ ἀμείψαντα καὶ τυχόντα ἀρμονίης ὀρθῆς ἐχούσης συμφωνίας τρεῖς, ξυλλήβδην διεξὸν διὰ πασέων, ζῶει καὶ αὖξεται τοῖσιν αὐτοῖσιν οἷσι καὶ πρόσθεν· ἦν δὲ μὴ τύχη τῆς ἀρμονίης, μηδὲ ξύμφωνα τὰ βαρέα τοῖσιν ὀξέσι γένηται, ἦν ἢ πρώτη συμφωνία, ἦν ἢ δευτέρα γεννηθῆ ἢ τὸ διὰ παντὸς, ἐνὸς ἀπογενομένου πᾶς ὁ τόνος μάταιος· οὐ γὰρ ἂν προσαείσειεν· ἀλλ' ἀμείβει ἐκ τοῦ μέζονος ἐς τὸ μείον πρὸ μοίρης· διότι οὐ γινώσκουσιν ὅ τι ποιέουσιν.

C 1, 9

Pokud jde o mužské a ženské části, postupně v řeči ozřejmím, proč vznikají obojí. Když každé z nich přijde [do těla] a dosáhne harmonie, je vlhké a je ohněm uvedeno do pohybu. Pohybované je pak živeno ohněm a je mu přiváděna potravina z toho jídla a vzduchu, které

vcházejí do ženy. (...) Tuhé části (...) kosti, šlachy. (...) Oheň, uzavřený nejvíc uvnitř, je největší a tvoří si největší průchod, neboť je tam nejvíc vlhkosti a nazývá se to břišní dutina. (...)

Ἄρσένων μὲν οὖν καὶ θηλείων διότι ἐκάτερα γίνεται, προϊόντι τῷ λόγῳ δηλώσω. Τούτων δὲ ὁκότερον ἂν τύχη ἐλθὼν καὶ τύχη τῆς ἁρμονίης, ὑγρὸν ἐὼν κινέεται ὑπὸ τοῦ πυρός· κινεόμενον δὲ ζωπυρέεται καὶ προσάγεται τὴν τροφήν ἀπὸ τῶν ἐσιόντων ἐς τὴν γυναιῖκα σιτίων καὶ πνεύματος, τὰ μὲν πρῶτα πάντη ὁμοίως, ἕως ἔτι ἀραιὸν ἐστίν· ὑπὸ δὲ τῆς κινήσιος καὶ τοῦ πυρός ξηραίνεται καὶ στερεοῦται· στερεούμενον δὲ πυκνοῦται πέριξ· καὶ τὸ πῦρ ἐγκατακλειόμενον οὐκ ἔτι τὴν τροφήν ἱκανὴν ἔχει ἐπάγεσθαι, οὐδὲ τὸ πνεῦμα ἐξωθέει διὰ τὴν πυκνότητα τοῦ περιέχοντος· ἀναλίσκει οὖν τὸ ὑπάρχον ὑγρὸν εἴσω. Τὰ μὲν οὖν στερεὰ τὴν φύσιν ἐν τῷ ξυνεστηκότι καὶ ξηρῷ οὐ καταναλίσκεται τῷ πυρὶ ἐς τὴν τροφήν· ἀλλ' ἐγκρατέα γίνεται καὶ ξυνίσταται τοῦ ὑγροῦ ἐκλείποντος, ἅπερ ὁστέα καὶ νεῦρα ἐπονομάζεται. Τὸ δὲ πῦρ ἐκ τοῦ συμμιγέντος κινευμένου τοῦ ὑγροῦ διακοσμέεται τὸ σῶμα κατὰ φύσιν διὰ τοιήνδε ἀνάγκην· διὰ μὲν τῶν στερεῶν καὶ ξηρῶν οὐ δύναται τὰς διεξόδους χρονίας ποιέεσθαι, διότι οὐκ ἔχει τροφήν· διὰ δὲ τῶν ὑγρῶν καὶ μαλακῶν δύναται· ταῦτα γὰρ ἐστὶν αὐτῷ τροφή· ἐνὶ δὲ καὶ ἐν τούτοισι ξηρότης οὐ καταναλισκομένη ὑπὸ τοῦ πυρός· ταῦτα δὲ ξυνίσταται πρὸς ἄλληλα. Τὸ μὲν οὖν ἐσωτάτω καταφραχθὲν πῦρ καὶ πλεῖστον ἐστὶ καὶ μεγίστην τὴν διέξοδον ἐποίησατο· πλεῖστον γὰρ τὸ ὑγρὸν ἐνταῦθα ἐνῆν, ὅπερ κοιλίη καλέεται· καὶ ἐξέπεσεν ἐντεῦθεν, ἐπεὶ οὐκ εἶχε τροφήν ἔξω, καὶ ἐποίησατο τοῦ πνεύματος διεξόδους καὶ τροφῆς ἐπαγωγὴν καὶ διάπεμψιν· τὸ δὲ ἀποκλεισθὲν ἐς ἄλλο σῶμα περιόδους ἐποίησατο τρισσὰς, ὅπερ ἦν ὑγρότατον τοῦ πυρός, ἐν τούτοισι τοῖσι χωρίοισιν, αἵτινες φλέβες καλέονται κοῖλαι· ἐς δὲ τὰ μέσα τούτων τὸ ὑπολειπόμενον τοῦ ὕδατος ξυνιστάμενον πηγνυται, ὅπερ καλέεται σάρκες.

C 1, 10

Shrnuji: Oheň uspořádal všechny části v těle na místa jim náležitá, podobně jako veškerenstvo (viz B 31, B 30, B 67), malé vůči velkým a velké vůči malým. Největší - tedy břišní dutina - je zásobárnou pro sucho i vlhko, aby všemu dávala i od všeho brala, mocí se podobá moři (viz B 31), které mořské živočichy živí, jim nesouladné však hubí (B 61). Kolem (...) pak jako zemi [uspořádal kůži]. (...) V tom všem si oheň utvořil tři oběhy, které se navzájem vymezují zevnitř i zvenčí: Jeden jako břišní dutinu vlhkostí, mocí podobný Luně. Jeden ve vnějším obalu (kůže) jako obklopující klenbu, mocí podobný hvězdám. A uprostřed ten, který je vymezený zevnitř i zvenčí [analogický Slunci]. Ten je nejteplejší a nejsilnější oheň, vládne všemu, všechno spravuje podle přirozenosti, není postižitelný ani zrakem, ani hmatem. V něm je duše, mysl, rozvaha, růst, pohyb, zmenšování, rozlučování, spánek,

probuzení. Toto řídí všechno skrze všechno (B 41) a to jak zde [v člověku], tak i onde [v kosmu] - a nikdy neodpočívá (B 16, B 84).

Ἐνὶ δὲ λόγῳ πάντα διεκοσμήσατο κατὰ τρόπον αὐτὸ ἐωυτῶ τὰ ἐν τῷ σώματι τὸ πῦρ, ἀπομίμησιν τοῦ ὄλου, μικρὰ πρὸς μεγάλα καὶ μεγάλα πρὸς μικρά· κοιλὴν μὲν τὴν μεγίστην, ξηρῶ καὶ ὑγρῶ ταμεῖον, δοῦναι πᾶσι καὶ λαβεῖν παρὰ πάντων, θαλάσσης δύναμιν, ζῶων ἐντρόφων τροφὸν, ἀσυμφόρων δὲ φθορὸν· περὶ δὲ ταύτην ὕδατος ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ σύστασιν· διέξοδον πνεύματος ψυχροῦ καὶ θερμοῦ· ἀπομίμησιν τῆς γῆς, τὰ ἐπεισπίπτοντα πάντα ἀλλοιούσης. Καταναλίσκον δὲ καὶ αὔξον σκέδασιν ὕδατος λεπτοῦ καὶ πυρὸς ἐποίησατο ἠερίου, ἀφανέος καὶ φανεροῦ, ἀπὸ τοῦ ξυνεστηκότος ἀπόκρισιν, ἐν ᾧ φερόμενα πάντα ἐς τὸ φανερὸν ἀφικνέεται ἕκαστα μοίρη πεπρωμένη. Ἐν δὲ τούτῳ ἐποίησατο πυρὸς περιόδους τρισσὰς, περαινούσας πρὸς ἀλλήλας καὶ εἴσω καὶ ἔξω· αἱ μὲν πρὸς τὰ κοῖλα τῶν ὑγρῶν, σελήνης δύναμιν, αἱ δὲ ἐς τὴν ἔξω περιφορὰν, πρὸς τὸν περιέχοντα πάγον, ἄστρων δύναμιν, αἱ δὲ μέσαι καὶ εἴσω καὶ ἔξω περαίνουσαι. Τὸ θερμότατον καὶ ἰσχυρότατον πῦρ, ὅπερ πάντων ἐπικρατέεται, διέπον ἅπαντα κατὰ φύσιν, ἄϊκτον καὶ ὄψει καὶ ψαύσει, ἐν τούτῳ ψυχῇ, νοός, φρόνησις, αὔξησις, κίνησις, μείωσις, διάλλαξις, ὕπνος, ἐγρηγόρησις· τοῦτο πάντα διὰ παντὸς κυβερνᾷ, καὶ τάδε καὶ ἐκεῖνα, οὐδέποτε ἀτρεμίζον.

C 1, 11

Lidé však nedokážou skrze zjevné pozorovat nezjevné. Ačkoliv běžně provozují různá umění, která jsou podobná lidské přirozenosti, nepoznávají to. Mysl bohů sice naučila lidi napodobovat božská umění; přesto poznávají jenom to, co dělají, ale nepoznávají, co napodobují. Vše je totiž podobné i nepodobné, vše je souladné i protikladné (B 8, B 10), smluvené i nesmluvené, mající důmysl a bez důmyslu. Způsob každého z nich je nanejvýš protikladný, když je souhlasný. Vždyť zákon a přirozenost, díky nimž všechno děláme, ač jsou souhlasné, spolu nesouhlasí (B 50). Zákon totiž lidé stanovili sobě samým, aniž by poznávali, čeho se týká, zatímco přirozenost všeho uspořádali bohové. Co však ustavili lidé, to nikdy nezůstává stejné, a to ani správně, ani nesprávně. Cokoli však utavili bohové, je vždy správně; tím se liší správné a nesprávné.

Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐκ τῶν φανερῶν τὰ ἀφανέα σκέπτεσθαι οὐκ ἐπίστανται· τέχνησι γὰρ χρεόμενοι ὁμοίησιν ἀνθρωπίνῃ φύσει οὐ γινώσκουσιν· θεῶν γὰρ νόος ἐδίδαξε μιμέσθαι τὰ ἐωυτῶν, γινώσκοντας ἃ ποιέουσι, καὶ οὐ γινώσκοντας ἃ μιμέονται. Πάντα γὰρ ὅμοια, ἀνόμοια ἔοντα· καὶ σύμφορα πάντα, διάφορα ἔοντα· διαλεγόμενα, οὐ διαλεγόμενα· γνῶμην ἔχοντα, ἀγνώμονα· ὑπεναντίος ὁ τρόπος ἐκάστων, ὁμολογούμενος. Νόμος γὰρ καὶ φύσις, οἷσι πάντα διαπρησόμεθα, οὐχ ὁμολογέεται ὁμολογεόμενα· νόμον γὰρ ἔθεσαν ἄνθρωποι

αὐτοὶ ἐωυτοῖσιν, οὐ γινώσκοντες περὶ ὧν ἔθεσαν· φύσιν δὲ πάντων θεοὶ διεκόσμησαν· ἃ μὲν οὖν ἄνθρωποι ἔθεσαν, οὐδέποτε κατὰ ταυτὸ ἔχει οὔτε ὀρθῶς οὔτε μὴ ὀρθῶς· ὁκόσα δὲ θεοὶ ἔθεσαν, αἰεὶ ὀρθῶς ἔχει· καὶ τὰ ὀρθὰ καὶ τὰ μὴ ὀρθὰ τοσοῦτον διαφέρει.

C 1, 12

Ukážu ted', že zjevná umění jsou podobná zjevným i nezjevným pohnutkám člověka. Takové je např. věštecké umění: Zjevným poznává nezjevné (viz B 54, B 55; viz Solón u Stobaia III, 1, 172) a nezjevným zjevné, přítomným budoucí a díky zemřelým živé; a díky nerozumným věcem chápe. Vědoucí chápe vždy správně, ale nevědoucí pokaždé jinak. Takto [věštecké umění] napodobuje život a přirozenost člověka: Muž měl styk se ženou a počal dítě, zjevným se pozná nezjevné, které se teprve stane. Nezjevný důmysl člověka poznává zjevné a mění se od dětství do dospělosti, skrze přítomné rozpoznává budoucí. I když mrtvý není podobný živému, tak živý díky mrtvému ví, co je živé. Žaludek nechápe: díky němu chápeme žízeň a hlad. Pohnutky věšteckého umění a lidské přirozenosti jsou tytéž: vždy správně pro poznávající a vždy pokaždé jinak pro nepoznávající.

Ἐγὼ δὲ δηλώσω τέχνας φανεράς ἀνθρώπου παθήμασιν ὁμοίας εἰούσας καὶ φανεροῖσι καὶ ἀφανέσι. Μαντικὴ τοιόνδε· τοῖσι φανεροῖσι μὲν τὰ ἀφανέα γινώσκειν, καὶ τοῖσιν ἀφανέσι τὰ φανερά, καὶ τοῖσιν ἐοῦσι τὰ μέλλοντα, καὶ τοῖσιν ἀποθανοῦσι τὰ ζῶντα, καὶ τῶν ἀσυνέτων ξυνίασιν, ὁ μὲν εἰδῶς αἰεὶ ὀρθῶς, ὁ δὲ μὴ εἰδῶς ἄλλοτε ἄλλως. Φύσιν ἀνθρώπου καὶ βίον ταῦτα μιμέεται· ἀνὴρ γυναικὶ ξυγγενόμενος παιδίον ἐποίησε, τῷ φανερῷ τὸ ἀδηλον γινώσκειν, ὅτι οὕτως ἔσται. Γνώμη ἀνθρώπου ἀφανῆς, γινώσκουσα τὰ φανερά, ἐκ παιδὸς ἐς ἄνδρα μεθίσταται, τῷ ἐόντι τὸ μέλλον γινώσκειν, οὐχ ὁ μὴ ὧν ἀπὸ θανάτου, ζῶον δὲ, τῷ τεθνηκότι τὸ ζῶον οἶδεν. Ἄσύνετον γαστήρ· ταύτη συνίεμεν ὅτι διψη ἢ πεινῆ. Ταῦτα μαντικῆς τέχνης καὶ φύσιος ἀθρωπίνης πάθεα, τοῖσι μὲν γινώσκουσιν αἰεὶ ὀρθῶς, τοῖσι δὲ μὴ γινώσκουσιν αἰεὶ ἄλλοτε ἄλλως.

C 1, 13

Díla s železem: Kováři svým uměním železo změkčují, vanutím vynucují oheň, prospívají mu tím, že je zbavují výživy [pro oheň, tedy vody]. Když je učiní měkkým, kovají je a utvářejí, pak se stane tvrdým díky výživě od jiné vody. Totéž zakouší člověk od cvičitele: Ohněm [námahou] mu odebírají jeho výživu, je udýchaný. Když takto změkne, kují ho, třou a čistí; proudem vod odjinud se pak stává pevnějším.

Σιδήρου ὄργανα· τέχνησι τὸν σίδηρον περικτήκουσι, πνεύματι ἀναγκάζοντες τὸ πῦρ, τὴν ὑπάρχουσαν τροφήν ἀφαιρέοντες, ἀραιὸν δὲ ποιήσαντες, παίουσιν καὶ συνελαύνουσιν, ὕδατος δὲ ἄλλου τροφῆ ἰσχυρὸν γίνεται. Ταῦτα πάσχει ἄνθρωπος ὑπὸ παιδοτριβῶν· τὴν ὑπάρχουσαν τροφήν πυρὶ ἀφαιρέεται, ὑπὸ

πνεύματος ἀναγκαζόμενος· ἀραιούμενος δὲ κόπτεται, τρίβεται, καθαίρεται, ὕδατων δὲ ὑπαγωγῇ ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γίνεται.

C 1, 14

A valchář (viz B 59) dělají totéž: Dupají, mlátí a natahují. Tím, že s ní [látkou, cupaninou] jednájí drsně, jí činí pevnější; odstřiháváním toho, co přečnívá, a zplstněním jí činí krásnější. Totéž zakouší člověk.

Καὶ οἱ γναφῆρες τῶντὸ διαπρήσσονται, λακτίζουσι, κόπτουσι, ἔλκουσι, λυμαινόμενοι ἰσχυρότερα ποιέουσι, κείροντες τὰ ὑπερέχοντα, καὶ παραπλέκοντες, καλλίω ποιέουσι· ταῦτα πάσχει ὄνθρωπος.

C 1, 15

Ševci rozdělují celek a díly - a kusy tvoří celek, když ševci řezáním a šitím dělají z chatrných bot zdravé. I člověk zakouší totéž: Z celku se vydělují části a složením vzniká z částí celek. Lékaři uzdravují chatrné [části], když je probodávají a řezou (viz B 58). A toto je lékařství: Zbavit člověka strážně a učinit zdravým - tím, že ho zbaví toho, co působí bolest. Přirozenost ví samočinně totéž: Sedící zakouší bolest, když vstává, pohybující se zakouší bolest při odpočívání; a další takové věci mají přirozenost a lékařství společné.

Σκυτέες τὰ ὅλα καὶ τὰ μέρηα διαιρέουσι, καὶ τὰ μέρηα ὅλα ποιέουσι, τάμνοντες δὲ καὶ κεντέοντες τὰ σαθρὰ ὑγίεια ποιέουσι. Καὶ ἄνθρωπος δὲ τῶντὸ πάσχει· ἐκ τῶν ὅλων μέρηα διαιρέεται, καὶ ἐκ τῶν μερέων συντιθεμένων ὅλα γίνεται· κεντεόμενοι τε καὶ τεμνόμενοι τὰ σαθρὰ ὑπὸ τῶν ἰητρῶν ὑγιαίνονται· καὶ τότε ἰητρικῆς τὸ λυπέον ἀπαλλάσσειν, καὶ ὑφ' οὗ πονεεὶ ἀφαιρέοντα ὑγίεια ποιέειν. Ἡ φύσις αὐτομάτη ταῦτα ἐπίσταται· καθήμενος πονεεὶ ἀναστῆναι, κινεούμενος πονεεὶ ἀναπαύσασθαι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔχει ἢ φύσις ἰητρικῆς.

C 1, 16

Dva tesaři řezou, jeden tlačí, druhý tahá; oba dělají totéž. Řezou, jeden tahá, druhý tlačí. Silou se obracejí hned nahoru, hned dolů. Když řezou na kusy, vytvářejí množství – a když dělají množství, tvoří kusy. Napodobují přirozenost člověka. Dech jednou tahá, jindy tlačí; když činí obojí, působí totéž. Když se pokrm tlačí dolů silou, obrací se hned nahoru. (...)

Τέκτονες πρίοντες ὁ μὲν ὠθέει, ὁ δὲ ἔλκει· τὸ αὐτὸ ποιέειν ἀμφοτέρως φέρει· τρυπῶσιν, ὁ μὲν ἔλκει, ὁ δὲ ὠθέει· πιεζόντων ἄνω ἔρπει, τὸ δὲ κάτω· μείω ποιέοντες πλείω ποιέουσι, καὶ πλείω ποιέοντες μείω ποιέουσι, φύσιν τε ἀνθρώπου μιμείονται. Πνεῦμα τὸ μὲν ἔλκει, τὸ δὲ ὠθέει, τὸ δ' αὐτὸ ποιέειν ἀμφοτέρως φέρει· σίτων τὰ μὲν κάτω πιέζεται, τὰ δὲ ἄνω ἔρπει. Ἀπὸ μιῆς ψυχῆς διαιρεομένης πλείους καὶ μείους καὶ μέζονες καὶ ἐλάσσονες.

C 1, 17

Zedníci dělají z rozdílných [částí] souladné [dílo]. To, co je suché, zvlhčují; co je mokré, to vysušují (B 126); celek rozdělují a rozdělené sestavují. Kdyby to tak nebylo, nedařilo by se jim to tak, jak je třeba. Napodobují lidskou životospřávu: Zvlhčují suché, suší vlhké; celek rozdělují, rozdělené spojují. To všechno je co do přirozenosti rozdílné i souladné (B 10).

Οἰκοδόμοι ἐκ διαφόρων σύμφορον ἐργάζονται, τὰ μὲν ξηρὰ ὑγραίνοντες, τὰ δὲ ὑγρὰ ξηραίνοντες, τὰ μὲν ὅλα διαιρέοντες, τὰ δὲ διηρημένα συντιθέντες· μὴ οὕτω δὲ ἐχόντων οὐκ ἂν ἔχοι ἢ δεῖ. Δίαιταν ἀνθρωπίνην μιμέεται, τὰ μὲν ξηρὰ ὑγραίνοντες, τὰ δὲ ὑγρὰ ξηραίνοντες, τὰ μὲν ὅλα διαιρέουσι, τὰ δὲ διηρημένα συντιθέασι, ταῦτα πάντα διάφορα ἔοντα συμφέρει τῇ φύσει.

C 1, 18

Umění hudby musí nejprve ozřejmit, jaká tónina byla zvolena. Řady z těchže [intervalů] nejsou tytéž; co do pojmenování sice jsou stejné, sestávají však z tónů vysokých i nízkých, takže co do kvality tónu nejsou stejné. Největší intervaly [oktávy a kvinty] jsou nejsouladnější, zatímco nejmenší intervaly [sekunda] nejhůře ladí (B 8). Kdyby však někdo učinil všechny intervaly stejné, nebylo by to lahodné. Nejvíce potěší velmi četné proměny a nejrozmanitější intervaly. Kuchaři připravují lidem pokrmy tak, že míchají rozličné potraviny, rozdílné i souladné; takže mohou z těchže surovin dělat různá jídla a nápoje. Kdyby dělali všechno stejné, nebylo by to lahodné. Nebylo by to náležité ani tehdy, kdyby to všechno dělali v jedné nádobě. Hudební nástroje se ladí tu vysoko, tu nízko. Jazyk napodobuje hudbu, když rozlišuje měkkost a ostrost (...) i souzvučnost a nesouzvučnost. Vydávají se tóny vysoké i nízké; nezní to však správně, když nízké znějí jako vysoké a vysoké jako nízké. Krásně provázaná řeč působí svou souladností potěšení, neladná však trýzeň.

Μουσικῆς ὄργανον ὑπάρξαι δεῖ πρῶτον, ἐν ᾧ δηλώσει ἃ βούλεται ἀρμονίη· συντάξεις ἐκ τῶν αὐτῶν οὐχ αἰ αὐταί, ἐκ τοῦ ὀξέος, ἐκ τοῦ βαρέος, ὀνόματι μὲν ὁμοίων, φθόγγω δὲ οὐχ ὁμοίων· τὰ πλεῖστα διάφορα μάλιστα συμφέρει, καὶ τὰ ἐλάχιστα διάφορα ἤκιστα συμφέρει· εἰ δὲ ὅμοια πάντα ποιήσει τις, οὐκ ἔνι τέρψις· αἰ πλεῖσται μεταβολαὶ καὶ πολυειδέσταται μάλιστα τέρπουσιν. Μάγειροι ὄψα σκευάζουσιν ἀνθρώποισι διαφόρων, συμφόρων, παντοδαπὰ συγκρίνοντες, ἐκ τῶν αὐτῶν οὐ τὰ αὐτὰ, βρῶσιν καὶ πόσιν ἀνθρώπων· ἦν δὲ πάντα ὅμοια ποιήσῃ, οὐκ ἔχει τέρψιν· οὐδ' εἰ ἐν τῷ αὐτῷ πάντα συντάξειεν, οὐκ ἂν ἔχοι ὀρθῶς. Κρούεται τὰ κρούματα ἐν μουσικῇ τὰ μὲν ἄνω, τὰ δὲ κάτω. Γλῶσσα μουσικὴν μιμέεται διαγινώσκουσα μὲν τὸ γλυκὺ καὶ τὸ ὀξὺ τῶν προσπιπτόντων, καὶ τὰ διάφωνα καὶ ζύμφωνα· κρούεται δὲ τοὺς φθόγγους ἄνω καὶ κάτω, καὶ οὔτε τὰ ἄνω κάτω κρούμενα ὀρθῶς ἔχει οὔτε τὰ κάτω ἄνω· καλῶς δὲ ἡρμωσμένης γλώσσης, τῇ συμφωνίῃ τέρψις, ἀναρμόστου δὲ λύπη.

C 1, 19

Koželuhové kůže natahují, třou, češou, myjí. Stejná je péče o děti. Ti, kdo pletou, pletou v kruhu: Začínají od konce a končí na začátku (B 103). Stejný je oběh v těle: Začíná tam, u čeho končí.

Νακοδέψαι τείνουσι, τρίβουσι, κτενίζουσι, πλύνουσι, ταῦτα παιδίων θεραπιῆη.
Πλοκέες ἄγοντες κύκλω πλέκουσιν, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐς τὴν ἀρχὴν τελευτῶσι·
τοῦτο περίοδος ἐν τῷ σώματι, ὁκόθεν ἄρχεται, ἐπὶ τοῦτο τελευτᾷ.

C 1, 20

Ti, kdo pracují se zlatem, je tepou, čistí a taví mírným ohněm, nikoliv prudkým. Po přípravě je používají na různé věci. Člověk obilí mlátí, čistí, mele a peče pomocí ohně. V těle se pak nestráví prudkým ohněm, ale mírným.

Χρυσίον ἐργάζονται, κόπτουσι, πλύνουσι, τήκουσι πυρὶ μαλακῷ, ἰσχυρῷ δὲ οὐ
συνίσταται· ἀπεργασάμενοι πρὸς πάντα χρῶνται· ἄνθρωπος σῆτον κόπτει,
πλύνει, ἀλήθει, πυρώσας χρῆται, ἰσχυρῷ μὲν πυρὶ ἐν τῷ σώματι οὐ συνίσταται,
μαλθακῷ δέ.

C 1, 21

Sochaři tvoří tak, že napodobují tělo - vyjma duše, netvoří bytost mající důvtip - z vody a země tak, že vlhké vysušují a suché zvlhčují (B 126). Odebírají z přebytku a přidávají tam, kde se nedostává; tak jejich dílo roste, od nejmenšího po největší. Totéž zažívá člověk: Roste od mala do plné velikosti, z přebytečného ubírá a tomu, čeho se nedostává, přidává (B 126b); suché zvlhčuje a vlhké vysušuje.

Ἄνδριαντοποιοὶ μίμησιν σώματος ποιέουσιν πλὴν ψυχῆς, γνώμην δὲ ἔχοντα οὐ
ποιέουσιν, ἐξ ὕδατος καὶ γῆς, τὰ ὑγρὰ ξηραίνοντες καὶ τὰ ξηρὰ ὑγραίνοντες,
ἀφαιρέονται ἀπὸ τῶν ὑπερεχόντων, καὶ προστιθέασι πρὸς τὰ ἐλλείποντα, ἐκ τοῦ
ἐλαχίστου πρὸς τὸ μέγιστον αὖξοντες. Ταῦτα πάσχει ὁ ἄνθρωπος, αὖξεται ἀπὸ
τοῦ ἐλαχίστου ἐς τὸ μέγιστον, ἐκ τῶν ὑπερεχόντων ἀφαιρούμενος, τοῖσιν
ἐλλείπουσι προστιθεὶς, τὰ ξηρὰ ὑγραίνων καὶ τὰ ὑγρὰ ξηραίνων.

C 1, 22

Hrnčíři otáčejí kruhem a ten se nevychyluje ani dopředu, ani dozadu. Otáčejí s ním na obě strany, což je současně napodobením vesmírného kruhu. Na tomtéž otáčejícím se kruhu vyrábějí rozličné věci - z té samé [hlíny] a týmiž nástroji - a přece nejsou žádné výrobky stejné, ale navzájem různé. Stejně tak je to s lidmi i s ostatními bytostmi, které vnímají:

Všechno činí v tomtéž kruhu, jsou ze stejných [živlů], ale nejsou si podobní, i když si pomáhají týmiž prostředky: z vlhkých činí suché a ze suchých vlhké (B 126).

Κεραμέες τροχὸν δινέουσι, καὶ οὔτε ὀπίσω οὔτε πρόσω προχωρέει, καὶ ἀμφοτέρωσε ἅμα τοῦ ὅλου μιμητῆς τῆς περιφορῆς· ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ἐργάζονται περιφερομένῳ παντοδαπὰ, οὐδὲν ὅμοιον τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἐκ τῶν αὐτῶν τοῖσιν αὐτοῖσιν ὀργάνοισιν. Ἄνθρωποι ταῦτα πάσχουσι καὶ ἄλλα ζῶα, ἐν τῇ αὐτῇ περιφορῇ πάντα ἐργάζονται, ἐκ τῶν αὐτῶν ὅμοιον οὐδὲν τοῖσιν αὐτοῖσιν ὀργάνοισιν, ἐξ ὑγρῶν ξηρὰ ποιέοντες καὶ ἐκ τῶν ξηρῶν ὑγρά.

C 1, 23

S gramatikou je to také tak: Spojuje podoby [vokály], znaky lidských zvuků, schopnost pamatovat si minulé; objasňuje, jak má být co vysloveno. Poznání čerpá ze sedmi vokálů (*alfa, epsilon, eta, iota, ypsilon, omikron, omega*). Toto vše člověk provádí, ať je nebo není gramotný. Díky sedmi podobám vzniká u lidí také smyslové vnímání: sluch pro hluky, zrak pro zjevné věci, nos pro vůni, jazyk pro chuť příjemnou i nepříjemnou, ústa pro rozmlouvání, tělo pro dotýkání horka nebo chladna, průchody dechu dovnitř a ven. Díky tomu lidé docházejí poznání (viz B 55).

Γραμματικὴ τοιόνδε· σχημάτων σύνθεσις, σημήϊα φωνῆς ἀνθρωπίνης, δύναμις τὰ παροιχόμενα μνημονεῦσαι, τὰ ποιητέα δηλῶσαι· δι' ἑπτὰ σχημάτων ἢ γνῶσις· ταῦτα πάντα ἄνθρωπος διαπρήσσεται καὶ ὁ ἐπιστάμενος γράμματα καὶ ὁ μὴ ἐπιστάμενος. Δι' ἑπτὰ σχημάτων καὶ ἡ αἴσθησις ἢ ἀνθρώπων, ἀκοή ψόφων, ὄψις φανερῶν, ῥὶν ὀσμῆς, γλῶσσα ἡδονῆς καὶ ἀηδίας, στόμα διαλέκτου, σῶμα ψαύσιος θερμοῦ ἢ ψυχροῦ, πνεύματος διεξοδοὶ ἔσω καὶ ἔξω· διὰ τούτων γνῶσις ἀνθρώποισιν.

C 1, 24

Taktéž [sportovní] zápas a cvičení: Učí přestupovat zákon podle zákona, křivdit spravedlivě, klamat, krást, loupit, páchat násilí, dělat nejkrásnější i nejodpornější věci (viz B 102, B 15). Kdo tak nečiní je špatný, kdo tak činí, je dobrý. Je to přehlídka hloupostí mnohých (B 2). Ti se na to dívají a soudí, že jeden z těch všech je dobrý (viz B 49, viz Xenofanés B 2), ti ostatní zase špatní. Mnozí žasnou (viz B 87), nemnozí rozpoznávají! Když lidé přijdou na trh, jednají stejně: Klamou jak ti, kdo prodávají, tak ti, co kupují. Obdivován je ten, kdo nejvíc podvádí (viz B 28, B 81). Při pití (viz B 95) a zběsilém povyražení dělají totéž: Závodí, potýkají se, bijí se, kradou a podvádějí se; jednomu ze všech je přisouzeno vítězství. [Na divadle] se předstírá a klame: V postavách herci něco jiného mluví a něco jiného si myslí; titíž vystupují a odcházejí [jako] nikoliv titíž. V člověku je [možnost] jinak mluvit, avšak jinak jednat - a být sebou samým i nebýt sebou samým (B 49a); jednou má nějaký záměr (B 78), jindy zase jiný. Takto mají všechna umění něco společného s lidskou přirozeností.

Ἄγωνίη, παιδοτριβίη τοιόνδε· διδάσκουσι παρανομέειν κατὰ νόμον, ἀδικέειν δικαίως, ἐξαπατέειν, κλέπτειν, ἀρπάζειν, βιάζεσθαι τὰ κάλλιστα καὶ αἰσχιστὰ· ὁ μὴ ταῦτα ποιέων κακός, ὁ δὲ ταῦτα ποιέων ἀγαθός· ἐπίδειξις τῶν πολλῶν ἀφροσύνης, θεῶνται ταῦτα καὶ κρίνουσιν ἓνα ἐξ ἀπάντων ἀγαθόν, τοὺς δὲ ἄλλους κακούς· πολλοὶ θαυμάζουσιν, ὀλίγοι γινώσκουσιν. Ἐς ἀγορὴν ἔλθόντες ἄνθρωποι ταῦτὰ διαπρήσσονται· ἐξαπατῶσι πωλέοντες καὶ ὠνεόμενοι· ὁ πλεῖστα ἐξαπατήσας, οὗτος θαυμάζεται. Πίνοντες καὶ μαινόμενοι ταῦτὰ διαπρήσσονται. Τρέχουσι, παλαίουςι, μάχονται, κλέπτουσιν, ἐξαπατῶσιν, εἷς ἐκ πάντων κρίνεται. Ὑποκριταὶ καὶ ἐξαπάται, πρὸς εἰδότας λέγουσιν ἄλλα καὶ φρονέουσιν ἕτερα, οἱ αὐτοὶ ἐξέρπουσι καὶ ἐσέρπουσιν οὐχ οἱ αὐτοί· ἐνὶ δὲ ἀνθρώπῳ ἄλλα μὲν λέγειν, ἄλλα δὲ ποιέειν, καὶ τὸν αὐτὸν μὴ εἶναι τὸν αὐτὸν, καὶ ποτὲ μὲν ἄλλην ἔχειν γνώμην, ὅτε δὲ ἄλλην. Οὕτω μὲν αἱ τέχναι πᾶσαι τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει ἐπικοινωνέουσιν.

C 1, 34.8-14

Pokud by někdo nevěřil, že se duše smíchá s přirozeností (var: s duší), necht' se podívá na uhlí. Když k ohořelému uhlí přidáme neoohořelé, silné k slabému, přidáme mu potravu. Vše bude mít stejné tělo a jedno nebude odlišné od druhého, ať už byly zažehnuty v kterýchkoliv tělech; právně tak to bude všechno. Když spotřebují dodanou výživu, rozloučí se v nezjevné. A toto prodělává i lidská duše.

Εἰ δέ τις ἀπιστοίη, ψυχὴν μὴ προσμίγεσθαι φύσει (var: ψυχῇ), ἀφορῶν ἐς ἄνθρακα, κεκαυμένους πρὸς μὴ κεκαυμένους προσβάλλων, ἰσχυροὺς πρὸς ἀσθενέας, τροφὴν αὐτοῖσι διδοὺς, ὅμοιον τὸ σῶμα πάντες παρασχῆσονται καὶ οὐ διάδηλος ἕτερος τοῦ ἑτέρου, ἀλλ' ἐν ὁκοίῳ σώματι ζωπυρέονται, τοιοῦτον δὴ τὸ πᾶν ἔσται· ὁκόταν δ' ἀναλώσωσι τὴν ὑπάρχουσαν τροφὴν, διακρίνονται ἐς τὸ ἄδηλον· τοῦτο καὶ ἀνθρωπίνη ψυχὴ πάσχει.

C 1, 35.1-11

S takzvanou rozvahou a hloupostí duše se to má takto: Když se v těle smíchá nejvlhčí oheň a nejsušší voda, jsou nejrozněnější, protože oheň má vlhkost z vody a voda sucho od ohně. Jsou nejvíc soběstační: Ohni nechybí výživa, nemusí pro ni daleko putovat a vodě nechybí potřeba pohybu natolik, aby byla zatuchlá. Takto jsou nejvíce soběstační, jak každý zvlášť, tak oba smíchání dohromady. Když totiž nejméně chybí to sousední, přistoupí k nejbližší věcem přítomným; oheň se hýbe nejméně a bez donucení, voda nejvíce a bez použití síly. Duše takto smíchaná je nejrozněnější a má nejlepší paměť.

Περὶ δὲ φρονήσιος ψυχῆς καὶ ἀφροσύνης ὀνομαζομένης ὧδε ἔχει· πυρὸς τὸ ὑγρότατον καὶ ὕδατος τὸ ξηρότατον κρησιν λαβόντα ἐν τῷ σώματι

φρονιμώτατον, διότι τὸ μὲν πῦρ ἔχει ἀπὸ τοῦ ὕδατος τὸ ὑγρὸν, τὸ δὲ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὸ ξηρὸν· ἐκάτερον δὲ οὕτως αὐταρκέστατον· οὔτε τὸ πῦρ τῆς τροφῆς ἐνδεέστερον ἐπὶ πουλὺ φοιτᾶ, οὔτε τὸ ὕδωρ τῆς κινήσιος ἐπὶ πουλὺ δεόμενον κωφοῦται· αὐτὸ τε οὖν ἐκάτερον οὕτως αὐταρκέστατόν ἐστι πρὸς ἄλληλά τε κρηθέντα. Ὅτι γὰρ ἐλάχιστα τῶν πέλας δέεται, τοῦτο μάλιστα τοῖσι παρεοῦσι προσέχει, πυρὸς τε τὸ ἥκιστα κινεούμενον μὴ ὑπ' ἀνάγκης, καὶ ὕδατος τὸ μάλιστα μὴ ὑπὸ βίης. Ἐκ τούτων δὲ ἡ ψυχὴ συγκρηθεῖσα φρονιμωτάτη καὶ μνημονικωτάτη·

C 2

Hérakleitos C 2 = Hippokratés, De alimento, ed. É. Littré

Vybrané výroky hippokratovského spisu *O výživě (Peri trofés)*:

C 2, 1

Potrava a druhy potravy, jedna a mnohé: ...

Τροφή καὶ τροφῆς εἶδος, μία καὶ πολλαί: ...

C 2, 2

Rostou a sílí svaly i podobné i nepodobné; všechno, co je v jednotlivých (bytostech) podle přirozenosti každé z nich a vzhledem k možnosti, kterou má ad počátku.

Αὔξει δὲ καὶ ῥώννυσι καὶ σαρκῶ καὶ ὁμοιοῖ καὶ ἀνομοιοῖ τὰ ἐν ἐκάστοισι κατὰ φύσιν τὴν ἐκάστου καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς δύναμιν.

C 2, 9

Počátek všech je ale jeden i konec všech je jeden a tentýž je konec a počátek (B 103).

Ἄρχη δὲ πάντων μία καὶ τελευτὴ πάντων μία καὶ ἡ αὐτὴ τελευτὴ καὶ ἀρχή.

C 2, 12

Potrava všeho škodí i prospívá k zahřátí, škodí i prospívá k ochlazení, škodí i prospívá k síle.

Καὶ πάντων ἐς θερμοσίην βλάπτει καὶ ὠφελέει· ἐς ψύξιν βλάπτει καὶ ὠφελέει· ἐς δύναμιν βλάπτει καὶ ὠφελέει.

C 2, 15

Πῆροζενοςτ ve všem vystačí všemu.

Φύσις ἐξαρκέει πάντα πᾶσιν.

C 2, 17

(...)

Tyto všechny věci jsou jedné přirozenosti i nejedné: Všechny jsou to mnohé přirozenosti i jedna.

Ἄποκρίσιες κατὰ φύσιν, κοιλίης, οὖρων, ἰδρωτός, πτυάλου, μύξης, ὑστέρης, καθ' αἰμορροΐδα, θύμον, λέπρην, φῦμα, καρκίνωμα, ἐκ ῥινῶν, ἐκ πλεύμονος, ἐκ κοιλίης, ἐξ ἔδρης, ἐκ καυλοῦ, κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν· αἱ διακρίσιες τούτων ἄλλοισι πρὸς ἄλλον λόγον ἄλλοτε καὶ ἄλλοίως.

Μία φύσις ἐστὶ ταῦτα πάντα καὶ οὐ μία· πολλαὶ φύσιές εἰσι ταῦτα πάντα καὶ μία.

C 2, 24

Veliký počátek dosahuje k nejkrajnější části; z nejkrajnější části se navrácí k velkému počátku. Je jedna přirozenost: být a nebýt.

Ἄρχὴ μεγάλη εἰς ἔσχατον μέρος ἀφικνέεται· ἐξ ἔσχατου μέρους ἐς ἀρχὴν μεγάλην ἀφικνέεται· μία φύσις εἶναι καὶ μὴ εἶναι.

C 2, 40

(...) Vlastní štávy škodí, cizí štávy škodí, cizí štávy se snášejí, vlastní štávy se snášejí, vlastní štávy se snášejí; shodné se neshoduje, neshodné se shoduje. (...)

... Χυμοὶ ἴδιοι βλαβεροὶ, χυμοὶ ἀλλότριοι βλαβεροὶ, χυμοὶ ἀλλότριοι ξυμφέροντες, χυμοὶ ἴδιοι ξυμφέροντες, τὸ ξύμφωνον διάφωνον, τὸ διάφωνον ξύμφωνον, ...

C 2, 45

Cesta nahoru-dolů, jedna. (B 60)

Ἄοδος ἄνω κάτω, μία.

C 2, 55

Vlhkost je dopravním prostředkem potravy.

Ἐγγρασίη τροφῆς ὄχημα.

C 3

Toto označení edice Diels-Kranz podivuhodně sdružuje 2 zlomky Skythínovy (u Plútarcha a u Stobaia), část Kleanthova *Hymnu na Dia* a část Lúkianovy *Dražby životů*:

C 3. 1. = Skythínos z Teu, *Iamboi peri fyseós*, fragment 1 West = Plútarchos, *De Pythiae oraculis* 17, 402a10-b1, ed. W. Sieveking (v překladu R. Hoška)

[... Skythínos ... o lyře:]

- 1 ... tím se Diu podobá
krásný Apollón, že lyrou začátek i konec dá
3 všemu, za tepátka má on slunce jasný paprsek.

[ὑστερον μέντοι πληκτρον ἀνέθηκαν τῷ θεῷ χρυσοῦν ἐπιστήσαντες ὡς ἔοικε
Σκυθίνῳ λέγοντι περὶ τῆς λύρας ἦν]

- 1 ἀρμόζεται – fragment 1 West
Ζηνὸς εὐειδῆς Ἀπόλλων πᾶσαν, ἀρχὴν καὶ τέλος
3 συλλαβῶν, ἔχει δὲ λαμπρὸν πληκτρον ἡλίου φάος.

C 3. 2. = Skythínos z Teu, *Iamboi peri fyseós*, fragment 2 West

(Překlad R. Hoška. Jiná verze je ovšem je u Stobaia, *Anthologium* I, 8, 43; p. 108, 6 W. – a ještě jinak čte edice Diels-Kranz podle Wilamowitze.)

- 1 Poslední a první z všeho, v sobě všechno mající!
Vždy jsi jeden a ne jeden; zde jsi, když jsi minul už,
3 a když jsi tu, odcházíš zas; v protikladné poloze
týž se vždycky objevíš zas...
5 Pro nás zítřek včerejškem je, včerejšek je zítřkem zas.
- 1 ὕστατον πρῶτόν τε πάντων ἔνθ' ἑαυτῷ πάντ' ἔχων,
εἷς ἀεὶ κούχ [εἷς· πάλιν γὰρ] εἷσιν ὅς παροίχεται
3 ἐξ ἐόντος [αὐτὸς] αὐτῷ [τὴν] ἐναντίην ὁδὸν
παρ' ἐνιαυτόν ... τὸ δ' αὔριον
5 ἦματι τρίτῳ χθὲς ἐστίν, [τοῦ]το δὲ χθὲς αὔριον.

C 3. 1+2:

Pokus o doslovnější převod co do významů, podle souvislého Westova čtení (M.L. West, *Iambi et elegi Graeci*, vol. 2. Oxford, Clarendon Press, 1972)

- [Skythinos ... mluví o lyře, kterou]
 1 uvádí v soulad
 Apollón podobný Zénovi, když veškeru [lyru, rozuměj: jakožto svět], začátek i konec
 3 pospolu drží, za trsátko má však jasné světlo Slunce.
- 1 Poslední i první ze všeho, v sobě samém všechno držící:
 Vždy jeden a ne jeden, neboť znovu přichází, který pomíjí
 3 z toho, co jest, sobě protikladnou cestu
 každoročně (...) pro nás je však zítřek
 5 třetím včera, včerejšek je zase zítřek.

Prozaická parafráze C 3. 2. = Stobaios, Anthologium I, 8, 43; p. 108, 6 Wachsmuth-Hense:

Ze Skythínova díla *O přírodě*:

Čas je poslední i první ze všeho, všechno podržuje v sobě a je vždy jeden. A není, co z přítomnosti pominulo sobě protikladnou cestou pomíjejících. Vždyť zítřek bude jeho dílem včerejškem, včerejšek však [býval?] zítřkem.

Ἐκ τοῦ Σκυθίνου Περὶ φύσεως.

Χρόνος ἐστὶν ὕστατον καὶ πρῶτον πάντων καὶ ἔχει ἐν ἑαυτῷ πάντα καὶ ἔστιν εἰς ἀεί· καὶ οὐκ εἶσιν ὁ παροιχόμενος ἐκ τοῦ ἐόντος αὐτῷ ἐναντίην ὁδὸν παρεωνιατῶν. Τὸ γὰρ αὖριον ἢ μὲν τῷ ἔργῳ χθὲς ἔσται, τὸ δὲ χθὲς αὖριον [ἦν].

Text C 3. 2. podle edice Diels-Kranz (podle Wilamowitzova návrhu):

- 1 ... čas je ze všeho
 poslední i první, všechno má v sobě
 3 a je jeden i není; vždy však mizí ze jsoucího (z přítomnosti?)
 a sám je přítomný sobě protikladnou cestou,
 5 jeho dílem (se) nám totiž zítřek (stává) včerejškem, tu včerejšek zítřkem.
- 1 ... πάντων χρόνος
 ὕστατον καὶ πρῶτον ἐστί, κἀν ἑαυτῷ πάντ' ἔχει
 3 κἄστιν εἰς κούκ ἐστίν· ἀεὶ δ' καὶ ἐξ ἐόντος οἴχεται
 καὶ πάρεστιν αὐτός αὐτῷ τὴν ἐναντίην ὁδὸν,
 5 αὖριον γὰρ ἡμῖν ἔργῳ χθὲς, τὸ δὲ χθὲς αὖριον.

C 3. 3. Žádnou položku C 3. 3. edice Diels-Kranz neuvádí!

C 3. 4. = Kleanthés z Assu, Hymnus, fr. 537, 3-9 von Arnim (u Stobaia I, 12; p. 25 W.)

3 Die, vůdce přirozenosti, jenž řídíš zákonem všechno, buď zdrav!
 Vždyť všem smrtelníkům je dovoleno Tě oslovovat;
 5 jsou přece Tvůj rod a obdrželi nápodobu [Tvého] hlasu,
 jediní ze smrtelných, co žijí a pohybují se na zemi.
 7 Proto Tě mám slavit a vždy zpívat o tvé moci.
 Tebe je celý ten svět, jenž se okolo země točí,
 9 poslušen, kudy jej vedeš, a rád se Ti ovládat dává.

3 Ζεῦ, φύσεως ἀρχηγέ, νόμου μέτα πάντα κυβερνῶν,
 χαῖρε· σὲ γὰρ πάντεσσι θέμις θνητοῖσι προσαυδᾶν.
 5 ἐκ σοῦ γὰρ γένος εἶς' ἤχου μίμημα λαχόντες
 μοῦνοι, ὅσα ζῶει τε καὶ ἔρπει θνήτ' ἐπὶ γαῖαν·
 7 τῷ σε καθυμνήσω καὶ σὸν κράτος αἰὲν ἀείσω.
 σοὶ δὴ πᾶς ὁδε κόσμος, ἐλισσόμενος περὶ γαῖαν,
 9 πείθεται, ἧ κεν ἄγης, καὶ ἐκῶν ὑπὸ σεῖο κρατεῖται·

C 3. 5. = Lúkianos, Vitarum auctio 14, 4-28 (překlad Václava Bahníka)

Kupec: Mám dojem, že bude mnohem lepší promluvit si s tebou, můj milý. Proč pláčeš?
 Hérakleitos: Protože, cizince, považují lidský osud za truchlivý a hodný jen slzí. Nic určeného lidem není prosto pomíjivosti, proto je lituji a naříkám nad nimi. A to ještě s přítomností to není tak hrozné, ale budoucnost, to je jen hoře a nic než hoře, myslím ten světový požár, který všechno zničí. Nad tím hořekuji, i nad tím, že nic není v přírodě trvalé, ale všechno je promícháno a zamotáno dohromady, radostné s neradostným splývá v jedno, stejně jako znalost s neznalostí, velké s malým, protože všechno přechází nahoru a dolů a mění se jako hříčka času.

K: Co je čas?

H: Chlapec, který si hraje s kostkami a běhá sem a tam.

K: Co jsou lidé?

H: Smrtelní bozi.

K: A co jsou bozi?

H: Nesmrtelní lidé.

K: Mluvíš v hádankách, příteli, nebo sestavuješ slovní hříčky? Ty jsi úplně jako Apollón, z tvých odpovědí také není člověk moudrý, jako z jeho věštek.

H: Mně na vás totiž vůbec nezáleží.

K: Pak si tě také žádný rozumný člověk nekoupí.

H: Pro mne za mne může stihnout ten nejhorší konec všechny, ať už mě chtějí koupit, nebo ne.

K: S tím je to tak špatné, že už to hraničí se šílenstvím. Ani jednoho z nich [společně s hérakleitem byl prodáván Démokritos] si nekoupím.

Ἄγοραστής· σὺ δὲ τί κλάεις, ὦ βέλτιστε; πολὺ γὰρ οἶμαι κάλλιον σοὶ προσλαλεῖν.

Ἡράκλειτος· Ἡγέομαι γὰρ, ὦ ξεῖνε, τὰ ἀνθρωπήϊα πρήγματα οἴζυρὰ καὶ δακρυώδεα καὶ οὐδὲν αὐτέων ὅ τι μὴ ἐπικήριον· τὸ δὴ οἰκτεῖρω τε σφέας καὶ οὐδύρομαι, καὶ τὰ μὲν παρεόντα οὐ δοκέω μεγάλα, τὰ δὲ ὑστέρω χρόνῳ ἐσόμενα πάμπαν ἀνηρά, λέγω δὲ τὰς ἐκπυρώσας καὶ τὴν τοῦ ὅλου συμφορὴν· ταῦτα οὐδύρομαι καὶ ὅτι ἔμπεδον οὐδέν, ἀλλ' ὅκως ἐς κυκεῶνα τὰ πάντα συνειλέονται καὶ ἐστι τῶν τέρψις ἀτερψίη, γνῶσις ἀγνωσίη, μέγα μικρόν, ἄνω κάτω περιχωρόντα καὶ ἀμειβόμενα ἐν τῇ τοῦ αἰῶνος παιδιῇ.

A. Τί γὰρ ὁ αἰὼν ἐστι;

H. Παιὶς παίζων, πεσσεύων, διαφερόμενος, συμφερόμενος.

A. Τί γὰρ ὁ αἰὼν ἐστι;

H. Παιὶς παίζων, πεσσεύων, διαφερόμενος, συμφερόμενος.

A. Τί δὲ ἄνθρωποι;

H. Θεοὶ θνητοί.

A. Τί δὲ θεοί;

H. Ἄνθρωποι ἀθάνατοι.

A. Αἰνίγματα λέγεις, ὦ οὔτος, ἢ γρίφους συντίθης; ἀτεχνῶς γὰρ ὥσπερ ὁ Λοξίας οὐδὲν ἀποσαφεῖς.

H. Οὐδὲν γὰρ μοι μέλει ὑμέων.

A. Τοιγαροῦν οὐδὲ ὠνήσεταιί σε τις εὖ φρονῶν.

H. Ἐγὼ δὲ κέλομαι πᾶσιν ἡβηδὸν οἰμώζειν, τοῖσιν ὠνεομένοισι καὶ τοῖσιν οὐκ ὠνεομένοισι.

A. Τουτὶ τὸ κακὸν οὐ πόρρω μελαγχολίας ἐστίν· οὐδέτερον δὲ ὅμως αὐτῶν ἔγωγε ὠνήσομαι.